

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII, TINERETULUI ȘI  
SPORTULUI  
UNIVERSITATEA „DUNĂREA DE JOS” DIN GALAȚI



# TEZĂ DE DOCTORAT

## Rezumat

Coordonator științific:

Prof. Dr. Nicolae IOANA

Doctorand

Florin TOMA

GALAȚI

2012



ROMÂNIA  
UNIVERSITATEA „DUNĂREA DE JOS”  
DIN GALAȚI



MINISTERUL  
EDUCAȚIEI  
CERCETĂRII  
TINERETULUI  
ȘI SPORTULUI

20433/07.09.2012

Către

Universitatea “Dunărea de Jos” din Galați vă face cunoscut că în data de \_\_\_\_\_, ora \_\_\_\_\_, în \_\_\_\_\_, va avea loc susținerea publică a tezei de doctorat intitulată: **“DOUĂ PARADIGME TEATRALE: COMUNISM ȘI POSTDECEMBRISM. TENDINȚE ÎN EVOLUTIA FENOMENULUI TEATRAL ACTUAL”**, elaborată de domnul/doamna **TOMA FLORIN**, în vederea conferirii titlului științific de doctor în Domeniul de doctorat - **Filologie**.

Comisia de doctorat are următoarea componență :

- 1. Președinte:** **Prof.univ.dr. Michaela PRAISLER**  
*Universitatea “Dunărea de Jos” din Galați*
- 2. Conducător de doctorat:** **Prof.univ.dr. Nicolae IOANA**  
*Universitatea “Dunărea de Jos” din Galați*
- 3. Referent oficial:** **Prof.univ.dr. Mircea DIACONU**  
*Universitatea “Ștefan Cel Mare” din Suceava*
- 4. Referent oficial:** **Prof.univ.dr. Lucian CHISU**  
*Universitatea “Spiru Haret” din București*
- 5. Referent oficial:** **Prof.univ.dr. Simona ANTOFI**  
*Universitatea “Dunărea de Jos” din Galați*

Cu această ocazie vă transmitem rezumatul tezei de doctorat și vă invităm să participați la susținerea publică. În cazul în care doriți să faceți eventuale aprecieri sau observații asupra conținutului lucrării, vă rugăm să le transmiteți în scris pe adresa Universității, str. Domnească nr. 47, 800008 - Galați, Fax - 0236 / 461353.

RECTOR,

Prof.univ.dr.ing. Iulian Gabriel BÎRSAN

# CUPRINS

## 1. INTRODUCERE

- 1.1. Argument
- 1.2. Metodologie și structură a lucrării

## 2. ASPECTE ALE TEATRULUI ROMÂNESC POSTBELIC. PERIOADA 1948 – 1989

- 2.1. Preambul metodologic
- 2.2. Cenzura ideologică în teatrul românesc. Începuturile
  - 2.2.1. Contextul politico-istoric
  - 2.2.2. Cultura ca element de propagandă comunistă
  - 2.2.3. Literatura și ideologia de partid. Dogmatizarea tematicii
  - 2.2.4. Teatrul și Puterea
    - 2.2.4.1. Teatrul și organismele de cenzură politico-ideologică
    - 2.2.4.2. Presa de partid, instrument al post-cenzurii
- 2.3. Dramaturgia românească după cel de-al doilea război mondial
  - 2.3.1. Teatrul la începuturile comunismului
- 2.4. Strategiile de rezistență
- 2.5. Impactul primului an de comunism asupra fenomenului teatral românesc
- 2.6. Teatrul „dezghețat”
  - 2.6.1. Tematica și autorii dramatici reprezentanți
- 2.7. Tezele din iulie 1971
  - 2.7.1. Teatrul, literatura dramatică și scriitorii
- 2.8. Concluzii

### **3. TEATRUL ROMÂNESC CONTEMPORAN DUPĂ 1990**

#### 3.1. Preambul metodologic

#### 3.2. Momentul '89. Starea teatrului românesc

##### 3.2.1. Instituția de spectacol – facelift

##### 3.2.2. Dezvoltarea infrastructurii teatrale. Apariția unor noi teatre de stat și noi companii particulare

##### 3.2.3. Internaționalitatea anilor '90. Schimburi culturale. Trafic cultural.

##### Teatrul românesc vorbește lumii

##### 3.2.4. Uniunile de creație – un sistem nou de reformare în teatru

##### 3.2.5. Repertoriul sub soarele tranziției

##### 3.2.6. Dramaturgia românească după schimbarea regimului comunist.

##### Începuturile

#### 3.3. Teatrul și criza începutului. Criza identității actului artistic și a creatorului.

##### Necesitatea unui nou limbaj

#### 3.4. Modelul teatral românesc. Teatrul de repertoriu – moștenirea modelului unic al circuitului teatral închis

#### 3.5. Politici culturale. Proiecte și strategii de susținere a dramaturgiei românești originale

#### 3.6. Dramaturgul și relația lui cu antepriza teatrală. Necesitatea unui Nou statut

#### 3.7. Scriitori care încearcă să se adapteze la schimbările de paradigmă. Cei care continuă să scrie. Dramaturgii din garda veche

##### 3.7.1. Dumitru Solomon

##### 3.7.2. Iosif Naghiu

##### 3.7.3. Matei Vișniec

#### 3.8. Dramaturgii postdecembriști. Noua generație

##### 3.8.1. Dramaturgii-scriitori. Scriitorul profesionist de teatru

##### 3.8.2. Dramaturgul-critic de teatru

3.8.3. Dramaturgul-actor

3.8.4. Dramaturgul-regizor

3.9. Concluzii

## **4. MODELUL TEATRAL BRITANIC. INFLUENȚA MIȘCĂRII TEATRALE IN-YER-FACE ȘI A ATELIERELOR DE SCRIERE DRAMATICĂ DE LA ROYAL COURT THEATRE DIN LONDRA**

4.1. Preambul metodologic

4.2. Teatrul Royal Court și filosofia lui în ce privește relația scriitorului de teatru cu antepriza teatrală

4.2.1. Scurtă istorie a mișcării teatrale in-yer-face theatre

4.2.2. Particularități ale dramaturgiei in-yer-face

4.3. Influențele curentului teatral in-yer-face asupra mentalității tinerei generații de dramaturgi români. Violența și necesitatea limbajului dur în teatru – caracteristică a teatrului in-yer-face

4.3.1. Ștefan Peca

4.3.2. Saviana Stănescu

4.3.3. Gianina Cărbunariu

4.4. Concluzii

## **5. CONCLUZII FINALE**

### **BIBLIOGRAFIE**

# **Două paradigme teatrale: Comunism și Postdecembrism. Tendințe în evoluția fenomenului teatral actual**

## **Rezumat**

Această lucrare a pornit de la simpla dorință de a analiza anumite prefaceri ale teatrului românesc din ultimele decenii care se asociază atât cu schimbarea de regim politic, cât și cu pătrunderea influențelor paradigmatelor teatrale occidentale. Motivația acestui demers rezidă atât în experiența de actor, cât și în cea de cititor și spectator pasionat de teatru.

Constatând că analiza direcțiilor dramaturgiei după '89, coroborată cu o abordare contrastivă între dramaturgia perioadei comuniste și cea a perioadei postcomuniste, a avut, până în prezent, un loc relativ modest în preocupările exegeților de teatru, am decis să dedicăm un amplu studiu avatarurilor teatrale din perioada comunistă și din cea postdecembristă.

În special, ne-a interesat modul cum se face trecerea de la rigoarea dogmei și de la tirania cenzurii la dorința abruptă de a arde toate punțile construite până atunci (canon, convenții, clișee etc.), cât și măsura în care renașterea teatrului românesc după '89 se poate numi sau nu o formă fără fond rezultată în urma asimilării mimetice a unor modele.

Nu ne-am propus să surprindem în aceste pagini detaliile a aproape un secol de teatru, cu toate zbaterile și nuanțele, scânteile și dezamăgirile, revelațiile și căderile, ci să evidențiem anumite aspecte cheie ale acestei perioade. Fără a dori să realizăm o radiografie politico-socială a vremurilor traversate, am punctat cele mai importante momente care influențează evoluția literaturii, punând accent pe modul cum se modelează antrepriza teatrală în contact cu meandrele istoriei. Mai mult, am analizat cu atenție temele și profilul

repertorial care au marcat cele două mari perioade (comunismul și postdecembrismul) și am încercat să descoperim relația acestora cu regimul și codul în care s-au dezvoltat.

De asemenea, lucrarea a analizat necesitatea reteatralizării teatrului, fenomen despre care s-a discutat insistent în ultimii 60 de ani, dar și despre necesitatea reteatralizării piesei de teatru românești, subiect mai rar abordat, dar nu mai puțin stringent.

Atingerea acestui deziderat a fost cu atât mai dificilă cu cât perioada comunistă a immortalizat viața în tipare stereotipe, care au știrbit vitalitatea și spontaneitatea, transformând arta teatrală într-o formă fără adevăr. Astfel, pe un fundal de sterilitate estetică determinată de dificultatea reprezentării pe scenă a unui text sincer, numărul dramaturgilor a scăzut drastic, ca oglindire a faptului că teatrul comunist refuză și pervertește realitatea.

Momentul '89 a însemnat așezarea teatrului sub o zodie în egală măsură vitregă. Supusă variabilității și continuei negocieri a formelor, dramaturgia își caută pierdută noi repere și forme de exprimare. Sub influența noi dobânditei libertăți de opinie, teatrul s-a conturat fie ca o artă „elitistă” – pentru teatrele care beneficiind de subvenții își pot permite un asemenea statut, fie ca o încropire cu iz comercial-bulevardier, o sușă, pentru acelea ce încă mai speră să se autofinanțeze. Preluând limbajul argotic ca instrument programatic, cât și un inventar proaspăt de teme adaptate societății de consum, noua generație de dramaturgi încearcă să redimensioneze arta teatrală românească.

Căutările postdecembriste presupun și poziționarea în raport cu modelele teatrale occidentale, aspect care a fost subliniat pe larg în cadrul acestor pagini. Pentru a studia raportul noii dramaturgii românești cu tendințele occidentale, am ales spre analiză amănunțită modelul teatral britanic, care oferă drept exemplu un tipar firesc, proaspăt, sincer, divers și mereu în concordanță cu schimbările societale. Mai mult, analiza acestui model a fost justificată și de faptul că mulți

dramaturgi români aleg să studieze în Londra și, implicit, preiau mentalități și paradigme.

Dincolo de abordarea diacronică expusă pe scurt mai sus, miza lucrării a constat, în același timp, în identificarea modului în care coexistă vechiul și noul, conformismul și revolta, simularea și viața în noile forme de teatru. În acest context, ne-am întrebat în ce măsură persistă vechile mentalități comuniste, cum se modifică relația dintre actul teatral și public odată cu câștigarea libertății de expresie, în ce măsură se mai poate vorbi despre cenzură în postdecembrism (chiar dacă nu despre una ideologică), dar și cum se poziționează textul de teatru original, nou pe radarul dramaturgiei românești.

Aceste zbateri critice se așază pe fondul conștiinței că bătălia pentru dramaturgie (sau, în cuvintele lui Alecsandri, pentru „repertoriul național”) continuă și în zilele noastre, mai ales în contextul unor mutații estetice majore, declanșate în special de momentul '89.

Cuvintele cheie ale lucrării de față sunt: *teatru, piesă de teatru, text, paradigmă, comunism, postdecembrism, ideologie, totalitarism, realism socialist, cenzură, cenzor, spectator, spectacol, instituția de spectacol, modelul teatral românesc, teatru de repertoriu, canon, tradițional, mentalitate, estetică, teatrul nou, generația nouă, dramaturgie contemporană, dramaturg contemporan, dramaturgul-scriitor, dramaturgul-regizor, dramaturgul-actor, dramaturgul-critic de teatru, statut, actualitatea, tematică, teatru alternativ, teatru independent, modelul teatral britanic, curentul teatral in-yer-face, blood and sperm, brutaliști, limbaj dur, violență, șoca, dramAcum, tangaProject, antepriză teatrală, consumerism*. Subiectul fiind vast, punând în dezbatere două paradigme teatrale: comunism și postdecembrism, precum și influențele exercitate de modelul teatral britanic, ne-am conceput lucrarea în conformitate cu un plan bine definit reunind trei capitole.

Prima direcție în cercetarea noastră, ASPECTE ALE TEATRULUI ROMÂNESC POSTBELIC. PERIOADA 1948 – 1989, surprinde aspecte ale



ambiguității acestei epoci prin ilustrarea influențelor ideologice asupra mediului teatral, precum și libertății de manifestare a dramaturgilor. Pentru că presiunea ideologică și cenzura sunt elemente determinante în ce privește destinul evoluției teatrului românesc, prima parte a acestui capitol este destinată reconstituirii mecanismului cenzurii ideologice în teatru și, implicit, a formelor de rezistență la ea. Mai departe, cercetarea urmărește identificarea și descrierea mutațiilor suferite de literatura dramatică la nivelul tematicii sub acțiunea rigorii ideologice. Pornind de la variațiile legate de imixtiunea Statului în actul artistic, s-a efectuat o periodizare a fenomenului dramaturgic autohton: teatrul după primul val al sovietizării, cu o tematică împregnată de sloganurile vremii, urmat de perioada „dezghețului” ideologic ce marchează primul reviriment postbelic în condițiile unei relative deschideri spre Europa culturală. Cea de-a treia etapă corespunde „minirevoluției culturale” dorite de eșaloanele superioare ale partidului unic caracterizate de un nou val de interziceri și, implicit, de strategii de supraviețuire culturală. Inventarierea pieselor și dramaturgilor reprezentativi pentru perioada postbelică, cu indicarea temelor tipice și modalităților predilecte de expresivitate stilistică, este de natură să contureze reacția teatrală la regimul totalitar. Libertatea de exprimare a devenit un drept formal de care scriitorii și dramaturgii s-au bucurat numai în condițiile impuse de autorități. Deși obiectivul principal era uniformizarea producțiilor teatrale, care se voiau subordonate criteriului politic, în spatele ușilor închise, au continuat să existe opere îndrăznețe care au înfruntat tiparele impuse. Ostilitatea față de noile tendințe s-a manifestat fie printr-o opoziție fățișă, fie printr-o atitudine duplicitară.

Sub aspectul accesibilității textul dramatic a suportat un fenomen de ocultare care a variat în funcție de puritatea ideologică a mesajul politic și a impactului social. Un alt mod dramaturgic prin care scriitorul de teatru s-a detașat de presiunea ideologică a fost apelul la metaforă, la parabolă, la absurd sau suprarealism, metodă ce atestă o vocație pentru comentariu indirect, de

reflex parabolic al unei realități contemporane care, prin factorul politic, nu era dispus să accepte cultura ca fenomen de rezistență. Cel mai mare merit îl au, însă, marile spectacole care au arătat, în mod subtil, datorită unei viziuni regizorale magistrale, faptul că dincolo de aparențe realitatea era alta.

Strategia culturală impusă de comunism a declanșat dezvoltarea unei paradigme paralele. Abordarea individuală a creatorului de teatru s-a cristalizat în timp, fără a se mai putea stabili cu precizie cât din această nouă strategie este compromis, cât bună credință și cât încredere în reușita celei de-a doua culturi.

Odată stabilită imaginea obiectivă a dramaturgiei originale românești la momentul '89, cel care a marcat dispariția regimului comunist, trecem la următorul capitol intitulat TEATRUL ROMÂNESC CONTEMPORAN DUPĂ 1990. Ne propunem să identificăm transformările pe care acesta le-a cunoscut după 1989 și modul cum se redefinește și se restructurează după eliberarea de restricțiile comuniste. Primul pas va fi să identificăm cu exactitate starea teatrului românesc la momentul '89 în urma dispariției regimului totalitar. În acest sens, începutul capitolului se structurează în jurul următoarelor noțiuni: instituția de spectacol și noile dificultăți economice, dezvoltarea infrastructurii teatrale – companiile independente, internaționalitatea anilor '90 și febra schimburilor culturale, influența uniunilor de creație, profilul repertorial al tranziției, simptomele dramaturgiei românești după schimbarea regimului totalitarist. În continuare, atenția noastră se canalizează pe determinarea motivelor crizei identitare traversate de teatrul românesc și, implicit a artistului, în primul deceniu postdecembrist. Astfel ne-am concentrat asupra impactului pe care l-a generat dispariția restricțiilor politice asupra fenomenului teatral autohton și a reflexului declanșat în urma confruntării cu o realitate nouă, în permanentă mișcare și prefacere, în care adevărul nu mai avea nevoie de nicio ocultare pentru a fi decodificat de imaginarul spectatorilor. Pentru început, scenele românești refuză sistematic textele autorilor contemporani, iar atunci când acceptă producții teatrale ce dezbat actualitatea, impactul receptării este

destul de neconvingător, pentru că le lipsește verosimilitatea. Totuși, pe măsură ce schimbarea de regim se împământenește în conștiința românească, și teatrul se apropie treptat de societate, ca rezultat al nevoii naturale a dramaturgilor de a-și găsi teme autentice. Abordarea unei tematici de sorginte socială s-a remarcat cu precădere în a doua decadă a perioadei postdecembriste, coroborată cu încercarea de a revitaliza interesul publicului prin reinventarea spațiului de spectacol, cât și prin modificarea raporturilor cu acesta. România și interminabila ei tranziție, deruta identitară, despărțirea de comunism, complexul vinovăției, manipularea politică, conflictul dintre generații, spectacolul morții, lumea contemporană și spațiul virtual, feminismul, transexualitatea și schimbarea de sex sunt doar câteva din obsesiile tematice ce conturează programul estetic al dramaturgiei românești postdecembriste.

După trasarea coordonatelor crizei de început a teatrului postdecembrist, ne-am focusat pe identificarea piedicilor întâmpinate de creatorii de teatru în încercarea de a propune noi orientări și abordări artistice, prin analiza modelului teatral românesc centralizat și a ansamblului de mentalități moștenit de la vechiul regim. În contextul avalanșei proiectelor de resuscitare a dramaturgiei autohtone, al competițiilor dedicate piesei de teatru originale din cadrul diverselor festivaluri și al rolului puțin marcat pe care îl joacă dramaturgul în antrepriza teatrală, devine aproape imposibilă conturarea unor direcții coerente ale teatrului românesc. Perioada evocată este marcată de experimente, de explorări stilistico-tematice stângace și de încercarea renegocierii statutului scriitorului de teatru.

Următorul sector de analiză este rezervat literaturii dramatice contemporane românești. Începem prin inventarierea unora dintre cele mai importante proiecte de revitalizare a dramaturgiei originale autohtone pentru a stabili impactul generat de acestea în spațiul teatral românesc. De asemenea, punem în dezbatere relația de lucru dintre dramaturgul român și antrepriza teatrală din perspectiva necesității renegocierii poziției scriitorului de teatru față

de propria operă, dar și față de produsul artistic final – spectacolul. Unii dramaturgi rămân prizonierii unei mentalități ce denotă o aroganță a propriului mit, considerându-se scriitori și, prin urmare, opera lor vorbește de la sine, nefiind necesar întreprinderea unui efort suplimentar pentru a deveni un element determinant în ce privește reușita viitorului spectacol. Prin urmare, evidențiem faptul că piesa de teatru, funcționează, mai nou, după conceptul de *work in progress*, fiind doar o parte din marele angrenaj al spectacolului de teatru. Atenția se concentrează, apoi, asupra dramaturgilor consacrați, preocupați să asigure o continuitate fenomenului dramaturgic original, precum și asupra trăsăturilor specifice ale textelor acestora care încearcă o conectare reală la o lume aflată într-un moment de reformare istorică. Din acest punct de vedere, am operat un criteriu de selecție a pieselor care să sistematizeze cumva multitudinea de texte inegale ca valoare și substanță luând în calcul și aprecierea de care s-au bucurat acestea atunci când au fost scrise. În concordanță cu această abordare, parcurgem textele cotate ca cele mai bune piese ale anului în cadrul concursului organizat de UNITER, cele care au reușit să atragă atenția și recunoașterea breslei și care au fost reprezentate fie scenic, fie adaptate radiofonic. Conform criteriului enunțat, vom acorda atenție sporită acelor piese care fac parte dintr-o activitate dramaturgică constantă și asumată, cum este cazul lui Dumitru Solomon și Iosif Naghiu. Un caz special este Matei Vișniec, căruia am decis să-i acordăm un spațiu mai amplu de analiză. Pe lângă piesa câștigătoare la UNITER, am optat pentru discutarea și a altor texte scrise de dramaturg după 1989. Excepția este justificată de bogata și general apreciată activitate dramaturgică a lui Matei Vișniec, scriitor de teatru a cărui operă a fost montată în numeroase rânduri, căruia i s-au dedicat festivaluri teatrale și căruia i s-au recunoscut la nivel internațional talentul și viziunea.

După ce am stabilit cine sunt dramaturgii care se adaptează schimbărilor de paradigmă, ne propunem să descoperim care sunt scriitorii noi ce dovedesc calitățile necesare pentru a fi validați ca dramaturgi, dar și capacitatea acestora

de a crea un curent dramaturgic destul de puternic pentru a influența realmente spațiul teatral românesc. Cum „ajutorul” pentru revigorarea suflului dramatic autohton vine din toate palierele care compun teatrul românesc: regie, actorie, critică teatrală și dramaturgie, am operat o clasificare a direcțiilor estetice abordate în dramaturgia și spectacologia autohtonă în funcție de acești parametri. Din această perspectivă este analizată și specificitatea scriiturii celor patru tipuri de dramaturgi, selecția textelor făcându-se în funcție de același criteriu de selecție amintit. Dramaturgul-scriitor pune accentul pe valențele literare ale textului, fiind mai puțin interesat de dimensiunea de reprezentabilitate a textului creat, dramaturgul-critic de teatru își extinde atitudinea critică cu care analizează un act artistic și asupra propriilor creații, dramaturgul-actor scrie, de cele mai multe ori, partituri pentru anumiți actori în funcție de emploi-ul acestora, iar pentru dramaturgul-regizor ideea de spectacol precede textul. Textele cu aparență minimalistă – replici scurte, personaje puține și decor modest, înglobează, nu de puține ori, elemente de realism: se referă la aspecte autobiografice, la povești cotidiene sau la întâmplări personale ale creatorilor. Acestea se remarcă, de cele mai multe ori, prin caracterul lor viu, simplu, care nu exclude o anumită complexitate, iar cotidianul redat nu se înscrie neapărat în categoriile banalului, ci reprezintă o realitate filtrată prin viziunea dramaturgului.

Am intitulat capitolul al treilea MODELUL TEATRAL BRITANIC, în care am pus în evidență influența exercitată de mișcarea teatrală britanică *in-yer-face* și a atelierelor de scriere dramatică din cadrul școlii Royal Court din Londra asupra spațiului teatral autohton. Pentru început, am ilustrat filosofia promovată de Teatrul Royal Court în ce privește relația scriitorului de teatru cu antepriza teatrală prin analizarea conceptului de *work in progress*. Pasul următor a fost o scurtă trecere în revistă a istoriei curentului teatral brutalist din perspectiva similitudinilor, precum și a deosebirilor prezente în spațiul teatral românesc. Trebuie precizat că abordarea comparativă a celor două modele

teatrale se dezvoltă pornind de la câteva premise de bază. În primul rând, condițiile similare legate de libertatea de expresie au dus la o reacție intens exprimată la nivel dramaturgic și scenic. În al doilea rând, similitudinile sunt văzute în contextul unei influențe manifeste pe care descătușarea britanică a avut-o asupra noii generații de dramaturgi de după '89. Analiza trăsăturilor definitorii ale operelor tinerilor brutalisti britanici este susținută cu un larg corpus de exemplificări. Ultima etapă o constituie ilustrarea influenței curentului teatral *in-yer-face* asupra mentalității tinerei generații de dramaturgi români din perspectiva violenței și a necesității limbajului dur în teatru – caracteristică a teatrului *in-yer-face*. Pentru evidențierea felului în care au înțeles scriitorii de teatru români adaptarea discursul literar la noile realități sociale create în funcție de modelul teatral britanic, am selectat trei dintre dramaturgii autohtoni, rezidenți ai școlii Royal Court: Ștefan Peca, Saviana Stănescu și Gianina Cărbunariu. Ideea principală care se desprinde din noile texte este dată de revolta generației tinere care poate căpăta diverse forme și care se poate face auzită acum prin propriu limbaj împotriva societății. Folosindu-se de modele de succes din teatrul britanic, dar fiind nevoită să le adapteze la particularitățile sociale, dar și lingvistice românești, noua dramaturgie încă nu își găsește fâgașul.

În ultima parte a tezei, **CONCLUZII GENERALE** am precizat observațiile la care am ajuns în urma analizei celor două paradigme teatrale și a felului în care se poziționează teatrul și dramaturgia românească în contextul european. Raportându-ne la tabloul vastei perioade analizate, am putea spune că, dacă cenzura comunistă a determinat caracteristici ușor reperabile ale fenomenului teatral, dramaturgia postdecembristă este marcată de sentimentul de alunecare în derivă. Așa cum afirmăm în corpul lucrării, este important de subliniat că efectele totalitarismului se resimt puternic chiar după eliberarea de sub regimul comunist, chiar în opera celor din generația 2000. Această dureroasă moștenire nu trebuie neapărat scuturată cu înverșunare, ci acceptată

ca fiind o componentă identitară indispensabilă și o posibilă sursă de originalitate în literatură în general. Teatrul românesc ale cărui trăsături cheie am încercat să le surprindem prin această lucrare a trecut prin două mari provocări în decursul celei de-a doua jumătăți a secolului trecut. În perioada 1945 – 1989, legitimitatea sa a fost disputată între o lume artificială, construită pe falsul fundament al dicteului ideologic și politic, și una ce aspira, timid și subversiv, spre înfățișarea adevărului artistic pe scenă. A doua confruntare are loc după 1989, între realitatea apusului unei ere și același adevăr artistic, immortalizat de această dată deschis, fără dublu cod, pentru publicul postdecembrist.

Deși derulate pe fundalul unor regimuri politice și ideologice diferite, cele două perioade sunt, după cum am demonstrat în aceste pagini, asemănătoare prin principiul zberii care le definește – eterna luptă și căutare între două lumi care condiționează teatrul românesc. În contextul prefacerilor sociologice și politice, teatrul încearcă mereu să se adapteze, redefinindu-și relația cu lumea și mijloacele prin care o descrie sau o refuză. Criza este modul său de a se trezi din latență, semnalând neliniștea și, în același timp, generând fecunditate culturală. Deși învechit din punct de vedere instituțional, teatrul românesc se adaptează ca repertoriu noilor tendințe.

Perioada postdecembristă în sine a implicat o căutare a vocii teatrale, o creativitate regizorală ieșită din comun, o creștere fără precedent a forțelor artistice, dar și confruntarea cu democrația și principiile societății de consum. Această experiență a revelat discrepanțele instituțiilor teatrale, consfințind noi forme de control asupra scriitorului și operei sale. Trauma cenzurii ideologice este înlocuită de umbra cenzurii economice, pe care oamenii de teatru încearcă să o evite.

Privind în ansamblu perioada analizată, considerăm că, în linia marilor ironii istorico-literare, cenzura nu a dispărut, ci doar și-a modificat formele de manifestare. Deși neinstituționalizată, aceasta și-a rafinat strategiile de

subjugare a percepției publice, ascunsă sub umbrela egal ideologică a unei iluzorii democrații.

Totuși ne exprimăm credința că fenomenul teatral are atributele unui spațiu privilegiat, fiind în mai mare măsură protejat de mecanismele acesteia. În plus, dramaturgia românească este acum capabilă să gestioneze transformările și capcanele erei liberului acces la informație. Îngrijorarea noastră se referă mai mult la o tendință culturală constantă, care va afecta implicit și teatrul: calculatorul, tehnologia și sistemele moderne de comunicații răstoarnă din ce în ce mai violent ordinea culturală, modificând identitatea individului și nevoile sale spirituale.

Fără a dori să alunecăm fără rost într-o lamentație privind lumea contemporană lipsită de valori, considerăm că este probabil ca teatrul să se transforme treptat în ceea ce cultura este pretutindeni: într-o afacere particulară, într-o chestiune de inițiativă personală, cu toate beneficiile și pericolele tipice oricărei activități a societății noastre pluraliste.



## BIBLIOGRAFIE

### Antologii și dicționare:

- „Dialogul neîntrerupt al teatrului în secolul XX”, Antologie, postfață și note de B. Elvin, vol. I & II, BPT, București, Editura Minerva, 1973
- Ghițulescu, Mircea, „Istoria literaturii române. Dramaturgia”, București, Editura Academiei Române, 2007
- Ghițulescu, Mircea, „O panoramă a literaturii dramatice contemporane”, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1984
- Popa, Marian, „Istoria literaturii române de azi pe mâine, vol. I (23 august 1944 – 22 decembrie 1989. Versiune revizuită și augmentată)”, București, Editura Semne, 2009
- Popa, Marian, „Istoria literaturii române de azi pe mâine vol. II (23 august 1944 – 22 decembrie 1989. Versiune revizuită și augmentată), București, Editura Semne, 2009
- Râpeanu, Valeriu, „O antologie a dramaturgiei românești 1944-1977. Volumul I. Teatrul de inspirație contemporană”, București, Editura Eminescu, 1978
- Ștefănescu, Alex, „Istoria literaturii române contemporane (1941-2000)”, București, Editura Mașina de scris, 2005
- Vasiliu, Mihai, „Istoria teatrului românesc”, Editura Didactică și Pedagogic, 1995

### Studii:

- Aragay, Mireia; Klein, Hildegard; Monforte, Enric; Zozaya, Pilar; „British theatre of the 1990's. Interviews with directors, playwrights, critics and academics”, Edited by Palgrave Macmillan, Hampshire, 2007
- Banu, George, Tonitza-Iordache, Michaela, „Arta Teatrului”, București, Editura Nemira, 2004
- Basabe, Alejandro Enrique, „In Yer Face. The Reception of Sarah Kane's Blasted on the British Stage of the Nasty Nineties. 1995-2001”, articol pdf, [http://siu.academia.edu/EnriqueBasabe/Papers/249249/In\\_Yer\\_Face.\\_The\\_Reception\\_of\\_Sarah\\_Kanes\\_Blasted\\_on\\_the\\_British\\_Stage\\_of\\_the\\_Nasty\\_Nineties.\\_1995-2001](http://siu.academia.edu/EnriqueBasabe/Papers/249249/In_Yer_Face._The_Reception_of_Sarah_Kanes_Blasted_on_the_British_Stage_of_the_Nasty_Nineties._1995-2001)

- Billington, Michael, „One Night Stands: a Critic’s View of Modern British Theatre”, published by Nick Hern Books Limited, London, 1993
- Bratu, Savin, „Contemporanul și vremea sa”, Editura De stat pentru literatură și artă, 1959
- Bukovsky, Vladimir, „Soul of Man Under Socialism”, Ed. Ethics&Public Policy Center, 1979
- C. Giurescu, Dinu, „Cade Cortina de Fier. România 1947. Documente diplomatice”, Editura Curtea Veche, 2002
- Catalan, Gabriel, „Teatrul și muzica în primii ani de comunism (I)”, Arhivele Naționale, Revista Arhivelor, nr. 1, 2009
- Catchlove, Donald, „Romania’s Ceausescu”, Abacus House, Speldhurst Road Tunbridge Wells, Kent, Abacus Press, 1972
- Cătănuș, Dan (coordonator), „Intelectuali români în arhivele comunismului”, București, Editura Nemira, 2006
- Cîntec, Oltița, „Hermeneutici teatrale”, București, Editura Niculescu, 2010.
- Cîntec, Oltița, „Estetica impurului. Sincretismul în arta spectacolului postbelic”, Iași, Editura Princeps Edit, 2005
- „Comisia Prezidențială pentru analiza dictaturii comuniste din România, Raport final, Ideologie și teroare. Monopolul asupra vieții culturale”, București, 2006
- „Constituția de la 1948 și efectele sale”, <http://www.scribube.com/istorie/CONSTITUTIA-DE-LA-SI-EFECTELE-44716.php>
- Cornea, Paul, „Regula jocului”, București, Editura Eminescu, seria Sinteze, 1980
- Crișan, Sorin, „Teatru, viață și vis: Doctrină regizorală. Secolul XX”, Cluj-Napoca, Editura Eikon, 2004
- Diaconescu, Romulus, „Dramaturgi români contemporani”, Editura Scrisul românesc, 1983
- Dumitru, Andreea, «Mai rezistă „modelul teatral românesc”? Regia în intervalul 1990-2005» în Liviu Malița (coord.), „Viața teatrală în și după comunism”, Cluj, Efes, 2006.
- Eliade, Mircea, „Profetism românesc, vol. I”, București, Editura „Roza vînturilor”, 1990
- Ghitta, Maria „Șocul eliberării. Teatrul în anul întâi” în Liviu Malița (coord.) „Viața teatrală în și după comunism”, Cluj, Efes, 2006

- Golea, Traian, „Romania beyond the limits of endurance – a desperate appeal to the free world”, Miami Beach, Florida, 33139, U.S.A., Romanian Historical Studies, 1988
- Holdsworth, Nadine; Luckhurst, Mary, „A Concise Companion to Contemporary British and Irish Drama”, Blackwell Publishing Ltd, Oxford, UK, 2008
- Iball, Helen, „Sarah Kane’s Blasted”, Continuum International Publishing Group, London, 2008
- Igna, Vasile, „Subteranele memoriei. Pagini din rezistența culturii din România. 1944-1954”, Universal Dalsi, 2001
- Innes, Christopher, „Modern British Drama. The Twentieth Century”, Cambridge University Press, The Edinburg Building, Cambridge, 2002
- Ionescu, Ghiță, „Communism in Rumania 1944-1962”, Amen House, London E.C.4, Oxford University Press, 1964
- Ionițoiu, Cicerone, „Rechizitoriu: Înscenari, arestările din 14/15 Mai 1948 (cap-V-)”, <http://www.universulromanesc.com/ginta/showthread.php?t=957>
- Itzin, Catherine, „Stages in the Revolution. Political theatre in Britain since 1968”, Methuen Publishing Ltd, London, 1980
- Lane, David, „Contemporary British Drama”, Edited by Edinburg University Press Ltd, Edinburg, 2010
- Linz, J. Juan, „Totalitarian and authoritarian regimes”, London, Ed. Lynne Rienner Publishers Inc, 2000
- Malița, Liviu, „Ceașescu, critic literar. Stenograma vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu la Casa Scriitorului de la Mangalia de Nord (Neptun) - 4 august 1971”, Editura Vremea, 2007
- Malița, Liviu, „Cenzura în teatru. Documente. 1948-1989”, Cluj-Napoca, Editura Efes, 2006
- Malița, Liviu, „Viața teatrală în și după comunism”, Cluj-Napoca, Editura Efes, 2006
- Malița, Liviu, „Teatrul românesc sub cenzura comunistă”, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2009
- Martinescu, Pericle, „7 ani cât 70. Pagini de jurnal (1948-1954)”, București, Editura Vitruviu, 1997

- Măniuțiu, Anca, „Încercare de panoramare a fenomenului teatral independent din România. 1990-2005” în Liviu Malița (coord.), „Viața teatrală în și după comunism”, Cluj, Efes, 2006
- Mihăilescu, C. Dan, „Literatura română în postceaușism, I. Memorialistica sau trecutul ca re-umanizare”, Iași, Editura Polirom, 2004
- Mostacherade, Eric, „Cortina de fier. România 1947. Documente diplomatice”, Editura Curtea Veche, 2002
- Nelega, Alina, „Structuri și formule de compoziție ale textului dramatic”, Cluj-Napoca, Editura Eikon, Colecția Universitas, 2010
- Popescu, Marian, „Oglinda spartă. Teatrul românesc după 1989”, Editura UNITEXT, București, seria Eseu, 1997
- Popescu, Marian, „Scenele teatrului românesc, 1945-2004. De la cenzură la libertate”, București, Editura UNITEXT, 2004
- Popescu, Marian, „Teatrul ca literatură”, București, Editura Eminescu, 1987
- Popescu, Marian, „The Stage and the Carnival. Romanian Theatre after censorship”, București, Editura Paralela 45, 2000
- Popovici, Iulia, „Un teatru la marginea drumului”, București, Editura Cartea Românească, 2008
- Runcan, Miruna, Buricea-Mlinarcic, Constantin-Cristian, „Cinci divane ad-hoc”, București, Editura UNITEXT, 1994
- Runcan, Miruna, „Modelul teatral românesc – eseuri de critică și antropologie teatrală”, București, Editura UNITEXT, seria Eseu, 2000.
- Runcan, Miruna, Buricea-Mlinarcic, C.C., „Everyday life drama: an interdisciplinary project in progress”, Ekphrasis, Visual Anthropology Research and the Cinema of Reality, 1/2008
- Runcan, Miruna, „Instituții teatrale după 1989” în Liviu Malița (coord.), „Viața teatrală în și după comunism”, Cluj, Efes, 2006
- Moraru, Nicolae, „Studii și eseuri, Spiritul de partid în literatură”, 1950
- Nelega, Alina, „Piesa românească, astăzi”, în volumul „www.nonstop.ro”, București, Editura UNITEXT, 2001
- Nicholson, Steve, „British Theatre and Red Peril. The portrayal of Communism 1917-1945”, Edited by University Exeter Press, Devon, UK, 1999

- Nove, Alec, „Stalinism and after”, 40 Museum Street, London, WC1A 1LU, UK, George Allen&Unwin (publishers) Ltd, 1981
- Pascu (Popescu), Carmen, „Scriiturile diferenței. Intertextualitatea parodică în literatura română contemporană, Roluri, măști, simulacre, dubluri, clone”, Craiova, Editura Universitaria, 2011
- Peacock, Keith D., „Thatcher’s Theatre. British Theatre and Drama in the Eighties, Contributions in Drama and Theatre Studies”, Number 88, Edited by Greenwood Press, Westport Connecticut, United States of America, 1999
- Popescu, Marian, „Scenele teatrului românesc 1945-2004. De la cenzură la libertate”, Studii de istorie, critică și teorie teatrală, București, Editura UNITEXT, 2004
- „Raportul Tismăneanu: Controlul conștiințelor”, România literară, nr. 46, 2008
- Roberts, Philip, „The Royal Court Theatre and the Modern Stage”, Cambridge, 1999
- Sandache, Cristian, „Literatură și propagandă în România lui Gheorghiu-Dej”, București, Editura Mica Valahie, 2011
- Saunders, Graham, «'Love me or kill me': Sarah Kane and the theatre of extremes», Manchester University Press, 2002
- Selejan, Ana, „Literatura în totalitarism [VI] (1959-1960)”, București, Editura Cartea Românească, 2000
- Shank, Theodore, „Contemporary british theatre”, Ed. Macmillan Press Ltd, Hampshire and London, 1994
- Sierz, Aleks, „In-yer-face theatre: British Drama Today”, Edited by Faber and Faber Limited, London, 2001
- Tabert, Nils, „Playspotting. Die Londoner Theaterszene der 90er”, Ed. Rowohlt Tb., 1998
- Toma, Alexandra Monica, „Europa se plictisește”, Lucrare de dizertație master
- Ungheanu, Mihai, „Holocaustul culturii românești. Ipoteze de sociologie literară (1944-1989)”, București, Editura D.B.H, 1999
- Vasile, Cristian, „Câteva reflecții privind evoluția artelor plastice în primul deceniu comunist”, 1945-1953, Revista Arhivelor, nr. 1, 2008
- Vasile, Cristian, „Literatura și artele în România comunistă: 1948-1953”, București, Humanitas, 2010
- Verdery, Katherine, „What was socialism, and what comes next?”, Chichester, West Sussex, published by Princeton University Press, 1996

- Voinescu, Alice, „Jurnal”, Albatros, 1997
- Volokitina, Tatiana, „Organizarea postbelică a României în proiectele sovietice, arhivele totalitarismului”, Arhivele totalitarismului, an 5, nr. 15-16, 1997
- Wohl, Eugen, „Direcții în noua dramaturgie” în Liviu Malița (coord.) „Viața teatrală în și după comunism”, Cluj, Efes, 2006

### **Articole:**

- Alionte, Cristian, Interviu Ștefan Peca: „Nu îmi plac și nu cred în dramaturgii de sertar”, publicat în Ziarul Financiar. Ziarul de duminică, 12 septembrie 2008
- Alterescu, Simion, „Câteva sarcini ale dramaturgiei noastre”, Contemporanul, 1948, nr. 103 (vineri 17 septembrie)
- Alterescu, Simion, „Dramaturgia autohtonă, problema No. 1 a teatrului românesc”, în Contemporanul, 1948, nr. 102 (vineri 10 septembrie)
- Alterescu, Simion, „Mai aproape de temele contemporaneității”, în Rampa, seria IV, an. 37 (1948), nr. 128 (duminică 2 mai)
- Alterescu, Simion, «O piesă regăsită: „O scrisoare pierdută”», în Contemporanul, 1948, nr. 104 (vineri 24 septembrie)
- Alterescu, Simion, „Un an de răscruce în teatrul românesc”, în Rampa, seria IV, an. 37 (1948), nr. 136 (27 iunie)
- Ancheta noastră, «Întreabă revista „Teatrul” răspund 10 dramaturgi», Teodor Mazilu, revista Teatrul, nr. 8, anul XV, august, 1970
- Ancheta Teatrul azi: „Ce se întâmplă cu dramaturgia națională? Ce spun dramaturgii? Răspunde dramaturgul Alina Mungiu: De ce nu avem un Kundera?”, Teatrul azi nr. 1-2-3, anul 1993
- Ancheta Teatrul azi: „Ce spun creatorii de spectacol? Răspunde regizorul Silviu Purcărete”, Teatrul azi nr.1-2-3, anul 1993
- Ancheta Teatrul azi: „Cum privește critica literară dramaturgia română. Răspunde Laurențiu Ulici: Pot să spun ce poate să facă dramaturgul român...”, Teatrul azi, nr. 7-8, anul 1990
- Ancheta Teatrul azi: „Unde sînt textele de teatru ale generațiilor '80 și '90? Răspunde criticul de teatru Ion Bogdan Lefter: Infiltrare în taberele adverse”, Teatrul azi, nr. 4, anul 1990

- „Aspecte ale stagiunii 1963-1964 și proiectul de repertorii pentru stagiunea 1965, Plenara Consiliului Teatrelor, Repertoriile. Stagiunea 1963-1964”, revista Teatrul, nr. 9, anul IX, septembrie 1964
- Askin, Kelly, „War crimes. When rape is a tool of war”, Special to CNN, 6 aprilie 2011, [http://articles.cnn.com/2011-04-06/opinion/askin.libya.rape.war\\_1\\_sexual-violence-war-crimes-eastern-libya?\\_s=PM:OPINION](http://articles.cnn.com/2011-04-06/opinion/askin.libya.rape.war_1_sexual-violence-war-crimes-eastern-libya?_s=PM:OPINION)
- Baranga, Aurel, „Ce-am învățat de la Lenin”, Scînteia, supliment de duminică, nr. 1639, 21.1.1950
- Bădescu Paul, Cezar, Saviana Stănescu: „Sunt, de fapt, un străin global“, publicat în Adevărul, 1 iulie 2009
- Băleanu, Andrei, „Figurile învingătorilor”, revista Teatrul, nr. 1, anul I, 1956
- Băleanu, Andrei, „Sugestii pentru lărgirea căutărilor creatoare în teatru”, Scînteia, nr. 3701, 15.9.1956
- Bărbulescu, Carmen, „Teatrele româno...”, Teatrul azi nr. 2-3, 1994
- Bărbuță, Margareta, „Scrisoare către un director de teatru”, revista Teatrul, nr. 1, anul I, aprilie, 1956
- Billington, Michael, review of Blasted, „Blasted: a deeply moral and compassionate piece of theatre or simply a disgusting feast of filth?”, The Guardian, 20.1.1995
- Billington, Michael, „Fabulous Five”, The Guardian (Guardian2 Supplement), 13 martie 1996
- Boboc, Alina, „Un interviu cu Cătălina Buzoianu: Toată viața am fost pusă în sertarul de avangardă”, Bucureștiul cultural, septembrie 2008
- Boboc, Alina, «Interviu cu Horia Gârbea, „Profesia de scriitor are nevoie de recunoaștere“», Bucureștiul cultural, Nr. 15 / 28 octombrie 2008
- Bocea, Dan, «Interviu cu Matei Vișniec: „Este destinul meu să alerg între două limbi și două culturi”» în Adevărul literar și artistic, noiembrie 2006
- Boroghină, Emil, «Un capitol de istorie teatrală: „Ubu Rex cu scene din Macbeth“, în regia lui Silviu Purcărete și Teatrul Național din Craiova la Festivalul Internațional de la Edinburgh, 1991», Teatrul azi, <http://www.teatrul-azi.ro/exegeze-documentari-tematice/%E2%80%9Eubu-rex-cu-scene-din-macbeth%E2%80%9C-regia-lui-silviu-purcarete-si-teatrul-na>
- Breslașu, Marcel, „Refugiul în problemele eterne”, Națiunea, an 2, nr. 451, 26.9.1947

- Busuioc, Alina, «Interviu cu Matei Vișniec: „Noi am trăit o formă de absurd istoric”», Adevărul literar și artistic, Nr. 1004, 16 decembrie 2009
- Căliman, Călin, „Piese originale în repertoriul stagiunii, Eminescu de Mircea Ștefănescu”, revista Teatru, nr. 7, anul IX, iulie, 1964
- Călinescu, George, „Agitația culturală”, Națiunea, nr. 691, 1948
- Călinescu, George, „Spre o critică literară marxist-leninistă”, Națiunea, an 3, nr.567, 18.2.1948
- Campina, Barbu T., «La reluarea „Scrisorii Pierdute”», în Flacăra, I (1948), nr. 38 (19 septembrie)
- Chirvasiu Șireanu, Olivia, Anchetă: „Teatrul și economia de piață. Teatrul de stat sau companie particulară? (II). Răspunde regizorul Silviu Purcărete”, Teatrul azi nr. 11-12, anul 1992
- Chitic, Cornel Paul, „Ce se mai întâmplă în teatre?”, în Idem, an I, nr. 4
- Chitic, Cornel Paul, Anchetă: „Ce se întâmplă în teatre? Teatrul românesc este în reflux ori stă la pîndă? Răspunde regizoarea Sorana Coroamă-Stanca”, Teatrul azi, nr. 2, anul 1990
- Chitic, Cornel Paul, Anchetă: „Ce se întâmplă în teatre? Teatrul românesc este în reflux ori stă la pîndă? Răspunde directorul Teatrului Nottara, Victor Ernest Mașek”, Teatrul azi, nr 2, anul 1990
- „Cincinalul”, editorial Flacăra, nr. 1/157, 6.1.1951
- Ciobotari, Călin, «Interviu cu Matei Vișniec: „Limba franceză m-a învățat să construiesc mai bine în teatru”», Teatrul azi, nr. 3-4-5, anul 2010
- Ciulei, Liviu, „Despre teatralitate, limbaj scenic, realism”, Observator cultural, nr. 274, iunie 2005
- Ciulei, Liviu, „Teatralizarea picturii de teatru”, revista Teatrul, nr. 2, anul I, iunie, 1956
- Comunicat de presă, „Gala Premiilor UNITER 2007-2008, Meserii și fundături, de Mihai Ignat - piesa anului 2007 la UNITER”, Liternet, <http://agenda.liternet.ro/articol/6654/Comunicat-de-presa/Meserii-si-fundaturi-de-Mihai-Ignat-piesa-anului-2007-la-UNITER.html>
- Constantinescu, Marina, „Cronică dramatică: Aria scrisorii pierdute”, România literară, nr. 40, anul 1999



- Cornișteanu, Mircea, „Cuvîntul creatorului. Vărul Shakespeare la Teatrul Național din Craiova”, Teatrul azi, nr. 2, anul 1990
- Davidoglu, Mihail, „Ce-am învățat din discuția cu minerii despre noua mea piesă de teatru?”, Scînteia, nr. 1338, 30.1.1949
- Deșliu, Irina, „Tinerii pictori mai au de învățat”, în Flacăra, I (1948), nr. 28 (11 iulie)
- „De vorbă cu d. Mihai Beniuc”, Victoria, an 2, nr. 202, 28.6.1945
- Dezbateri: „starea dramaturgiei românești contemporane. Răspunde criticul literar Eugen Simion”, Caiete critice nr. 5-6, anul 1992
- Dezbateri: „starea dramaturgiei românești contemporane. Răspunde actrița Leopoldina Bălănuță”, Caiete critice, nr. 5-6, anul 1992
- Dezbateri: „starea dramaturgiei românești contemporane. Răspunde dramaturgul Marin Sorescu”, Caiete critice, nr. 5-6, anul 1992
- „Dezbateri asupra dramaturgiei originale”, revista Teatrul, nr. 8, anul II, august, 1957
- „Două culturi sau cultură și incultură?”, redacțional, Liberalul, an 2, nr. 479, 26-28.9.1947
- Dumitru, Andreea, „Seeding an Independent Theatre: 1996-2000. Note pentru o cultură a precedentului”, Revista 22, 07.09.2007
- Dumitrescu, Cristina, „Libertatea de a gândi”, Idem, an I, nr. 1
- Dumitrescu, Valentin, «Festivalul Național de Teatru „I.L. Caragiale”», Revista 22, 7.11.2004.
- Dumitriu, Petru, „Pe baricadele luptei de clasă”, în Flacăra, I (1948), nr. 32 (8 august)
- Dumitriu, Petru, „Despre prețuirea istorică în prețuirea artei. Note la un articol al d-lui G. Călinescu”, Flacăra, (Constatări și clarificări), I (1948), nr. 31 (1 august)
- „Expunerea tov. Nicolae Moraru, secretar general al Ministerului Artelor și Informațiilor”, în Flacăra, I (1948), nr. 28 (11 iulie)
- Felea, I., „Scriitorii români și literatura proletariană”, Libertatea, an 2, nr. 358, 22.10.1945
- Gavrilă, Cristiana, „O scenă goală...Doi actori – Mă tot duc...”, Liternet, martie 2007.
- Gârbea, Horia, „Însemnări: Injurii, blesteme, sudalme”, publicat în România literară, nr. 4, 2009
- „George Constantin 1933-1994, Mari întâlniri: Andrei Șerban”, <http://www.georgeconstantin.ro/mariintalniri.html>

- Georgescu, Alice, „Trei spectacole importante pentru definirea teatrului românesc”, Yorick, Revistă săptămânală de teatru, nr. 114, 12 – 18 martie, postat la 30 noiembrie 2011.
- Georgescu, Paul, «D-l Cezar Petrescu și „imparțialitatea” problemelor scrisului», în Flacăra, I (1948), nr. 34 (22 august)
- Gheorghe, Adriana, «Mihaela Michailov despre Complexul Romania: „Cred că ne punem prea puține întrebări. De asta am scris piesa”», Suplimentul de cultură, nr. 176, 26.04.2008
- Gheorghiu, Toni, „Regie și scenografie”, revista Teatrul, nr. 5, anul I, octombrie, 1956
- Ghinea, Cristian Nourăș, „De vorbă cu actorul Marcel Iureș despre teatrul contemporan”, 2006-03-27, <http://www.poezie.ro/index.php/article/173611/index.html>
- Ghițulescu, Mircea, „Iosif Naghiu la Național”, Revista Luceafărul, nr. 51, 2010
- Ghițulescu, Mircea, „Manifestele lui Peca Ștefan sau literatura în impas”, publicat în Luceafărul de dimineață, Nr. 12 / 9 februarie 2008
- Grosu, Corin, „Temele noastre”, în Flacăra, I (1948), nr. 32 (8 august)
- Ghițulescu, Mircea, „Modernizarea ideii de cultură națională”, Convorbiri literare, nr. 12 (94), decembrie, 2003
- Mircea Ghițulescu, „Viziuni și Halucinații”, Convorbiri literare, nr. 4 (124), aprilie, 2006.
- Grigorescu Cristea, Oana, Interviu cu Saviana Stănescu, „Eu fac mult mai mult bine imaginii României în America decât orice tip de propagandism”, Atelier Liternet, 31.08.2007
- Guga, Romulus, „Despre gramatica teatrului”, revista Teatrul, nr. 12, anul XXI, decembrie, 1976
- H., G., „Care sunt conflictele dramatice ale societății noastre”, în Rampa, seria IV, an. 37 (1948), nr. 130 (duminică 16 mai)
- Hărăbor, Mirona, „Citește până la final”, revista Scena, nr. 8 (40), anul IV, august, 2001
- Hattenstone, Simon, „A Sad Hurrah”, The Guardian Weekend, 1 July 2000
- „Interviu cu regizorul Alexa Visarion”, Dilema nr. 12, anul 1993
- Ionescu, Dana, „Dumitru Solomon, dramaturgul critic și criticul dramaturg”, Yorick Revistă săptămânală de teatru, nr. 118, 9 – 15 aprilie, 2009.

- Ionescu, Larisa, «ATELIER / Mihaela Michailov: „Comunismul meu e cam așa: teme la lampă, șnurul galben de comandant de detașament, matricola, bentița, surprizele de la guma de mestecat, prăjitura Gărgărița...”», Ziarul Financiar. Ziarul de duminică, 21 iulie 2009
- Iosif, Mira, „Noaptea cabotinelor de Romulus Guga”, revista Teatrul, nr. 11, anul XXII, noiembrie, 1977
- „În ce cheie jucați?”, revista Teatrul, nr. 11, anul XV, noiembrie 1970
- L., A., «Interviu cu actorul Victor Rebengiuc: „Ar fi greu să-l critici pe Băsescu acum, într-o piesă. Pe Ceaușescu îl puteam critica”», Capital, 22 august 2011
- Lăzărescu, A. Dan, „Stilul totalitar”, Liberalul, an 1, nr. 115, 2.7.1946
- „Legea teatrelor – respinsă la promulgare”, Observatorul cultural, nr. 233, august 2004
- „Lenin alături de noi”, editorial, Revista Teatrul, nr. 5, anul II, mai, 1957
- Liiceanu, Gabriel, „Strategii de supraviețuire culturală în comunism”, Liternet, <http://destinatii.liternet.ro/articol/162/Gabriel-Liiceanu/Scoala-de-Vara-Sighet-ed-VII-Strategii-de-supravietuire-culturala-in-comunism.html>
- Lovinescu, Horia, „Aripile cresc în văzduh”, revista Teatrul, nr. 1, anul I, 1956
- Lucaciu, Ileana, Istoria comunismului povestită pentru bolnavii mintal - Teatrul Național „I.L. Caragiale”. Vorbe goale!, România liberă din 6 decembrie 2007
- „Luceafărul”, 24.12.1977
- Mălin, Alexandru, „Despre neutralizarea unor arme de luptă”, în Flacăra, I (1948), nr. 51 (19 decembrie)
- Malița, Liviu, „Detalii și tabuuri la teatru”, Dilema veche, septembrie, 2010
- Mancaș, Mircea, „Psihologicul în drama contemporană”, revista Teatrul, nr. 11, anul XX, noiembrie, 1975
- Manda, Nicolae, „Concepte dramAcum”, Teatrul azi, nr. 9-10, anul 2005
- Manea, Crenguța, «Interviu Alina Nelega: „... cred în noblețea cuvântului”», Teatrul azi, nr. 10-11, anul 2011
- Manoiu, Alice, «Ada Navrot „Visez la... Cehov și la un copil, dar să nu mă spuneți la nimeni”», Formula As, Lumea Românească, nr. 419, anul 2000
- Mareș, Doru, „FEST-FDR – Gest civic”, Observator cultural, nr. 575, mai 2011
- Mareș, Doru, „Studiu de caz... banal”, Observator cultural, nr. 78, 2001

- Marinescu, Ciprian, Interviu cu dramaturgul Saviana Stănescu: „Dramaturgii est-eruoopeni sunt foarte influențați de workshop-urile Royal Court”, publicat în revista Art Act Magazin, nr. 27, 10 iunie 2009
- Mendelsolm, Alfred, „Problema creației muzicale”, în Flacăra, I (1948), nr. 26 (27 iunie)
- Milne, Seumas, „The Guardian”, 10 martie 1990
- Morariu, Mircea, „Râzând de aparențe și esențe”, Revista Familia, nr. V, mai, 2010
- Morariu, Mircea, „Omagiu lui Cehov”, Teatrul azi, nr. 3-4, 2009
- Moraru, Nicolae, „În primul an de republică”, în Flacăra, I (1948), nr. 15 (25 decembrie)
- Munteanu, Virgil, „Cronică dramatică: Balada femeii care râde de potop”, revista Teatrul, nr. 12, anul XIX, decembrie, 1974
- Munteanu, Virgil, „Înapoi la contemporani”, revista Teatrul, nr. 11, anul XX, noiembrie, 1975
- Munteanu, Virgil, „Răceala de Marin Sorescu”, revista Teatrul, nr. 3, anul XXII, martie, 1977
- Modreanu, Cristina, „Cum a petrecut dramaturgul Ștefan Peca atentatele de la Londra”, articol publicat în Gândul, martie 2006
- Moldovan, Ioana, Interviu cu Saviana Stănescu: „Să epilăm spre Vest”, publicat în Revista 22, nr. 899, 29 mai – 4 iunie 2007
- Narti, Maria Ana, «„Somnoroasa aventură” de Teodor Mazilu la Teatrul de Comedie», revista Teatrul, nr. 12, an IX, decembrie, 1964
- Nedelcu-Patureanu, Mirela, „Cum a traversat timpul halca de carne roșie a lui Antoine...”, Observator cultural, numărul 575, mai 2011
- Nelega, Alina, „Agatha Christie, ochiul pineal și teatrul sau Stanislavski is dead, man...”, Observator cultural, nr. 9/2000
- Nelega, Alina, „Despre Matei Vișniec, Saviana Stănescu, Radu Macrinci...”, Observator cultural, nr. 57, 2001
- Nightingale, Benedict, „Ten with the Playwright Stuff”, The Times, 1 mai 1996
- Novicov, Mihail, „Flacăra – un examen critic”, în Viața Românească, I (1948), nr. 1 (iunie)
- Novicov, Mihail, „Pentru înlăturarea schematismului în literatură”, în Flacăra, I (1948), nr. 40 (3 octombrie)

- Oprea, Ștefan, „Sub semnul regiei tinere”, revista Teatrul, nr. 7, anul XXI, iulie, 1976
- Ornea, Liviu, „Meseria: regizor de teatru”, Observator cultural, Nr. 276 / 22-28 iulie 2010
- P., C., „Scriitorii și oamenii artei invitați pe șantier”, în Rampa, seria IV, an. 27 (1948), nr. 117 (duminică 8 februarie)
- Palcu, Adrian, «Dialog inedit cu dramaturgul Dumitru SOLOMON: „Eu nu cred într-o criză de tip cultural”», Convorbiri literare, februarie 2003
- Paraschivescu, Constantin, „Dirijorul de D.R.Popescu”, revista Teatrul, nr. 12, anul XXVI, decembrie, 1981
- Paraschivescu, Constantin, „Marginalii la teatrul lui D.R.Popescu”, revista Teatrul, nr. 3, anul XIX, martie, 1974
- Parhon, Ion, „Lucian Giurchescu, un teatru divers, nefanatic”, în Idem, an I, nr. 5
- Pavel, Dora, «Interviu: Matei Vișniec: „Convingerea că viața mea va fi dedicată scrisului s-a format încă de pe la 11 sau 12 ani”», România literară, nr. 36, anul 2007
- Părerea publicului, „În satul Gârbovi”, revista Teatrul, nr. 12, anul Xvi, decembrie, 1971
- Plăcintescu, Veronica, „Spitalul special: depășit de 17 ani și de stagiunile care vor fi să vină”, Observatorul cultural, nr. 548, 2010
- Pleșu, Andrei, „Reforma culturii – la urmă... Teatrul și Revoluția”, Teatrul azi, nr. 2-3, anul 1993
- Popescu, Marian, „Nostalgia și ireversibilul”, Dilema veche, [http://arhiva.dilemaveche.ro/old/arhiva\\_dilema/V30/MarianP.htm](http://arhiva.dilemaveche.ro/old/arhiva_dilema/V30/MarianP.htm)
- Popescu, Marian, „Teatrul lui Petre Barbu sau Reverii, coșmaruri și utopia”, Editura Liternet-Teatru, <http://editura.liternet.ro/carte/196/Petre-Barbu/Tatal-nostru-care-esti-in-supermarket.html>
- Popescu, Petru, „Note despre Sorescu”, revista Teatrul, nr. 1, anul XV, ianuarie, 1970
- Popescu, Tudor, „Un ceva mai tare decât orice argument...”, Teatrul azi nr.1-2-3, anul 1993
- Popper, J., „Artă și ideologie”, Flacăra, an 1, nr. 9, 29.2.1948
- Popper, J., „Ideologia și libertatea artei”, Flacăra, nr. 10, 7.3.1948
- Popovici, Al., „Fata Morgana de Dumitru Solomon”, revista Teatrul, nr. 5, anul XVI, mai, 1971

- Popovici, Ileana, „D.R.P. – portret în perspectivă”, revista Teatrul, nr. 1, anul XV, ianuarie, 1970
- Popovici, Iulia, „Cariera internațională a unei piese bestiale - Stop the Tempo”, articol publicat în Observator cultural, aprilie 2006
- Popovici, Iulia, „Divanul criticii de teatru (II). Interviu cu Miruna Runcan”, Observatorul cultural, nr. 206, februarie 2004
- Popovici, Iulia, „Gianina Cărbunariu: Stop the tempo! Tu faci viitorul! - O, da, I fuck it”, articol disponibil online pe [www.liternet.ro](http://www.liternet.ro), <http://editura.liternet.ro/carte/111/Gianina-Carbunariu/Stop-the-Tempo.html>
- Popovici, Iulia, „Grotescul epocii de tranziție - România 21”, publicat în Observator cultural, mai 2010
- Popovici, Iulia, «Interviu cu Alina Nelega-Cadariu, Îmi venea ușor să scriu teatru“(I)», Observator cultural, nr. 130, anul 2002
- Popovici, Iulia, «Interviu cu Victor Ioan Frunză: „Gîndesc inovația teatrală ca pe ceva discret“», Observator cultural, nr. 197, decembrie 2003
- Popovici, Iulia, „Stop the tempo / Ultimul stinge lumina”, articol publicat în Ziua, ianuarie 2004
- Popovici, Iulia, „Timișoara, pe linie fizică și politică, Observator cultural, nr. 575, mai 2011
- „Procesul comunismului, Represiunea împotriva culturii scrise”, România liberă, 15 iulie 2006
- Raicu, Mihail, „Teatrele din provincie în stagiunea 1947/48”, în Rampa, seria IV, an. 37 (1948), nr. 136 (duminică 27 iunie)
- Raicu, Mihail, „Dramaturgia sovietică și teatrul românesc”, în Viața Românească, I (1948), nr. 6 (noiembrie)
- „Repertoriul original – în centrul atenției teatrelor”, Scînteia, nr. 3030, 21.7.1954
- Runcan, Miruna, «De la „...au pus cătușe florilor...” la „Telefonul, omleta și televizorul”», Yorick, Revistă săptămânală de teatru, nr. 114, 12 – 18 martie, postat la 28 noiembrie 2011
- Rusiecki, Cristina, «Festivalul național de teatru. Un „tur de orizont“ asupra momentului teatral», Observatorul cultural, nr. 145, decembrie 2002
- Rusu, Sorin Mircea, „Pescărușul - o reprezentație matematică”, Liternet, noiembrie, 2004

- Săceanu, Amza, „Dezbateri creatoare. Adunările deschise de partid din teatrele bucureștene”, revista Teatrul, nr. 9, anul XVI, septembrie 1971
- „Scînteia”, editorial, în Flacăra, I (1948), nr. 38 (19 septembrie)
- „Scînteia. Suplimentul de duminică”, 6.7.1947
- „Scînteia nr. 1180, Suplimentul de duminică”, 25 iulie 1948
- „Scînteia. Suplimentul de duminică”, 1.9.1947
- Sebastian, Lascăr, „Are ori n’ are libertate regizorul?”, în Contemporanul, 1948, nr. 96 (vineri 30 iulie)
- Silvestru, Valentin, „Despre diferențierile calitative între piesă și spectacol”, în Flacăra, I (1948), nr. 34 (22 august)
- Solomon, Dumitru, „Cât de nou?”, Teatrul azi, nr. 8-9-10, anul 1993
- Solomon, Dumitru, „Nimic despre filosofie”, revista Teatrul, nr. 8, anul XVII, august, 1972
- Spiridon Maria, Cassian, „Un congres al scriitorilor (I)”, Convorbiri literare, noiembrie 2003
- Stancu, Zaharia, „Sarcinile dramaturgiei noastre”, în Flacăra, I (1948), nr. 26 (27 iunie)
- „Spre un nou avânt al creației literare”, Scînteia, nr. 1300, 12.12.1948
- Șerbănescu, Gina, «Interviu cu Gianina Cărbunariu: „Eu vreau să suprim separarea dintre regizor și dramaturg”», Dilema veche, ianuarie 2009
- Șimonca, Ovidiu, «Interviu cu Matei Vișniec: „O nouă generație de regizori descoperă piesele mele“», Observatorul cultural, nr. 265, aprilie 2005
- Șuteu, Corina, „Hoțul de vulturi de D.R. Popescu”, revista Teatrul, nr. 1, anul XXIX, ianuarie, 1984
- «Teatrul „Ion Creangă”. Băiatul cu floarea de Tudor Popescu», revista Teatrul, nr. 7, anul XXIII, iulie, 1978
- „Teatrul și contemporaneitate”, revista Teatrul, nr. 5, anul V, mai, 1960
- Tinker, Jack, review of Blasted, „This disgusting piece of filth”, Daily Mail, 18 ianuarie 1995
- Tornea, Florin, „Dramaturgii stagiunii și unele probleme conexe”, revista Teatrul, nr.3, anul XIX, martie 1974
- Tornea, Florin, „Necesitatea unei verificări sau poziția ideologică a doamnei Alice Voinescu”, în Flacăra, I (1948), nr. 5, (1 febr)

- Tornea, Florin, „Pensiunea doamnei Stamate. Comedie în 3 acte” de Al. Șahighian, în Rampa, seria IV, an. 37(1948), nr. 128 (duminică 2 mai)
- Tornea, Florin, Rampa, an 37, seria 4, nr. 130, 16.5.1948
- Tornea, Florin, „Repertoriul și dramaturgia românească de azi”, în Rampa, seria IV, an. 37 (1948), nr. 136 (27 iunie)
- Turea, Larisa, „Oglinzi paralele: teatrul nostru, care ar putea fi...”, Revista Sud-Est, Artă Culturală și Civilizație, nr. 2, 2011
- Ulici, Laurențiu, „Teatrul lui Gellu Naum”, revista Teatrul, nr. 7-8, anul XXIV, iulie-august, 1979
- Un interviu cu Saviana Stănescu despre dramaturgi și clișee, „Mă joc cu stereotipurile”, Money Express, 10 iulie 2007
- Vișniec, Matei, „Mașinăria Cehov de Matei Vișniec”, România literară, nr. 28, anul 2001
- Weident, Medana, „Teatrul contemporan românesc – tendințe, evoluții”, Revista Aurora, <http://www.dw-world.de/dw/article/0,,3911435,00.html>
- Wolf, Irina, Interviul cu jurnalistul și criticul de teatru Cristina Modreanu: „Avem idei geniale, dar nu știm ce să facem cu ele”, Revista Aurora, 01.11.2008.
- Wolf, Irina, «„O scriitură puternică, o pronunțată voință”: Gianina Cărbunariu la Volkstheater Viena», revista Teatrul azi, Teatrul azi, 12 martie 2010
- Wolf, Irina, „Teatrul contemporan românesc – tendințe, evoluții. În căutarea unui nou limbaj”, Revista Aurora, 30.12.2008
- Zamfir, Sandu, „Despre un teatru în care se practică „<teosofia>”, în Flacăra, I (1948), nr. 21 (23 mai)

**Procese-verbale, rapoarte și legi** (preluate din Malița, Liviu, „Cenzura în teatru. Documente. 1948-1989”, Cluj-Napoca, Editura Efes, 2006; Malița, Liviu, „Viața teatrală în și după comunism”, Cluj-Napoca, Editura Efes, 2006; Malița, Liviu, „Teatrul românesc sub cenzura comunistă”, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2009; „Monitorul Oficial”; „Internet”)

- Caraman, Ștefan, „Inițiativa Caraman - Pleoarie pentru textul de teatru românesc contemporan”, publicată pe site-ul [www.regizorcautpiesa.ro](http://www.regizorcautpiesa.ro),



<http://regizorcautpiesa.ro/stiri/Initiativa-Caraman-Pledoarie-pentru-textul-de-teatru-romanesc-contemporan-541.html>

- Cheltuielile publice pentru acțiuni social-culturale, <http://www.scribube.com/administratie/CHELTUIELILE-PUBLICICE-PENTRU-AC94669.php>
- Decizia nr. 14083 a Ministerului Artelor, publicată în M.O. nr. 195 din 26 august 1947
- Decretul 221 din 30 august 1948, a Direcției Generale a Securității Poporului
- Decretul nr. 1045 al Prezidiului Marii Adunări Naționale din 7 iunie 1948
- Expunerea tov. Nicolae Moraru, secretar general al Ministerului Artelor și Informațiilor” în *Flacăra*, I (1948), nr. 28 (11 iulie)
- „Legea naționalizării din 1948”. Sursa: [http://ro.wikipedia.org/wiki/Legea\\_na%C8%9Bionaliz%C4%83rii](http://ro.wikipedia.org/wiki/Legea_na%C8%9Bionaliz%C4%83rii)
- „Legea nr. 31 din 24 februarie 1948 pentru ratificarea Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală între Republica Populară Română și Uniunea Republicilor Socialiste Sovietice”, semnat la Moscova la 4 februarie 1948, *Monitorul Oficial*, nr. 45, 24 februarie 1948
- Proces verbal nr. 15, în Arhivele Naționale București, Fondul 1373, Dosar 98/1948
- Proces verbal nr 15. al ședinței Comitetului de Lectură din 30 sept. 1948, în Arhivele Naționale București, Fondul 1373, Dosar. 98/1948
- Proces verbal nr. 19 al ședinței Comitetului de Lectură din 14 oct. 1948, în Arhivele Naționale București, Fondul: Ministerul Artelor și Informațiilor, Direcțiunea Teatrelor 1373
- Procesul verbal nr 28 al ședinței Comitetului de Lectură din 15 noiembrie 1948, în Arhivele naționale București, Fondul: Ministerul Artelor și Infromațiilor, Direcțiunea Teatrelor 1373, dosar 98/1948, f. 309-313
- Procesul verbal nr. 28 al ședinței Comitetului de Lectură din 15 noiembrie 1948, în Arhivele Naționale București, Fondul: Ministerul Artelor și Informațiilor, Direcțiunea Teatrelor 1373. Dosar 98/1948, f. 309-313
- Proces verbal asupra ședinței de autoanaliză a redacției *Flacăra* din 20 VII 948, în Arhivele Naționale București
- Raportul Direcției Teatrelor în Dezbaterile Consiliului Superior al Literaturii Dramatice și Creației Muzicale (a doua reuniune), în *Flacăra*, I (1948), nr. 27 (4 iulie)

- Raport de activitate de la 18 octombrie la 1 noiembrie [1948], în Arhivele Naționale București, Fondul: Ministerul Artelor și Informațiilor 1373, Dosarul: 96/1948. Semnat Lia Sebrenovici
- Referat (Nicolae Moraru), „Problema Teatrelor”. Discuții la expunerea tov. Mihai Moraru, la 15 aprilie 1949, în Arhivele Naționale București, Fondul: Ministerul Artelor și Informațiilor 1373, Dosarul 115/1949

**Opere dramatice** (Câștigătoarele Premiului UNITER pentru cea mai bună piesă de teatru românească a anului)

1. 1991 – Vișniec, Matei, „Angajare de clovn”, București, Editura UNITEXT, 1993
2. 1992 – Mungiu, Alina, „Evangheliștii”, București, Editura UNITEXT, 1993
3. 1993 – Naghiu, Iosif, „Spitalul special”, București, Editura UNITEXT, 1994
4. 1994 – Petrescu, Răzvan, „Farsa”, București, Editura UNITEXT, 1994
5. 1995 – Solomon, Dumitru, „Repetabila scenă a balconului. Teatru”, București, Editura UNITEXT, seria Antologii, 1997
6. 1996 – Delia Mateescu, Olga, „Capricii”, București, Editura UNITEXT, 1997
7. 1997 – Macrinici, Radu, „T/Țara mea”, București, Editura UNITEXT, Colecția Dramaturgi Români, 1998.
8. 1998 – Mircea, Ion, „Noe care ne străbate memoria e o femeie”, București, Editura UNITEXT, 1999
9. 1999 – Stănescu, Saviana, „Apocalipsa gonflabilă – aberație în 4 scene și 3 episoade –”, București, Editura UNITEXT, 2000
10. 2000 – Nelega, Alina, „www. nonstop. ro”, București, Editura UNITEXT, 2000
11. 2001 – Elemér, Kinkses, „Canalul”, București, Editura UNITEXT, Colecția Piese noi, Seria Dramaturgi români, 2002
12. 2002 – Barbu, Petre, „Tatăl nostru care ești în supermarket”, București, Editura Liternet, 2006
13. 2003 – Crudu, Dumitru, „Alegerea lui Alexandru Suțto”, București, Editura UNITEXT, 2004
14. 2004 – George Popa, Cornel, „Viața mea sexuală”, București, Editura UNITEXT, Seria Piese noi. Dramaturgi români, 2005

15. 2005 – Caraman, Ștefan, „Colonia îngerilor”, text disponibil online pe [www.regizorcautpiesa.ro](http://www.regizorcautpiesa.ro), <http://regizorcautpiesa.ro/piese/Colonia-ingerilor-902.html>
16. 2006 – Michailov, Mihaela, „Complexul România”, București, Editura UNITEXT, 2007
17. 2007 – Ignat, Mihai, „Meserii și fundături”, text online disponibil pe [www.regizorcautpiesa.ro](http://www.regizorcautpiesa.ro), <http://regizorcautpiesa.ro/piese-de-teatru-online/Meserii-si-fundaturi-2526-1242.html>
18. 2008 – Zaharia, Antoaneta, „Ziua perfectă”, București, Editura UNITEXT, 2009
19. 2009 – Macrinici, Radu, „Jack lunetistul”, text online, <http://regizorcautpiesa.ro/piese-de-teatru-online/Jack-lunetistul-2063-6683.html>.
20. 2010 – Alexandru, F. Radu, „Labirint”, București, Editura UNITEXT, 2011
21. 2011 – Cajal, Maria Oana, „Ultimul pact”, București, Editura UNITEXT, 2012

**Opere dramatice** (ale unor autori români rezidenți ai atelierelor de scriere dramatică din cadrul școlii Royal Court Theatre din Londra și ai reprezentanților curentului teatral britanic *in-yer-face*)

- Cărbunariu, Gianina, „Mady-baby.edu”, București, Editura Cartea Românească, 2007
- Cărbunariu, Gianina, „Stop the tempo”, Editura Liternet, 2004
- Kane, Sarah, „Blasted and Phaedra's Love (Modern Plays)”, Methuen Drama, London, 1996
- Marber, Patrick, „Closer”, London, Methuen Drama A&C Black Publishers Ltd, 2007
- McDonagh, Martin, „The Beauty Queen of Leenane and Other Plays”, UK, Publisher: Vintage, 1998
- Neilson, Anthony, „Penetrator”, London, Methuen Drama A&C Black Publishers Ltd, 1998
- Peca, Ștefan, „Ziua f...ă a lui Nils”, text disponibil online pe site-ul personal al dramaturgului, <http://www.peca.ro/index1.html>
- Peca, Ștefan, „New York [Fuckin' City]” (2004), text disponibil online pe site-ul personal al dramaturgului, <http://www.peca.ro/index1.html>
- Peca, Ștefan, „The Sunshine Play” (2005), text disponibil online pe site-ul personal al dramaturgului, <http://www.peca.ro/index1.html>

- Ravenhill, Mark, „Shopping and F\*\*\*ing”, London, Methuen Publishing Limited, 2001
- Stănescu, Saviana, „Apocalipsa gonflabilă – aberație în 4 scene și 3 episoade”, București, Editura UNITEXT, 2000
- Stănescu, Saviana, „Să epilăm spre Vest”, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2004

### **Bibliografie generală:**

- Acterian, Haig, „Scrieri despre teatru”, București, Editura Muzeul Literaturii Române, 1998
- Anson, Peter, „From Liverpool to Los Angeles. On Writing for Theatre, Film, and Television”, London, 1997
- Banu, George, „O sută de ani de teatru de artă” în „Teatrul de artă, o tradiție modernă”. (Trad. Mirella Nedelcu-Patureau, Ediție îngrijită de Alina Mazilu), București, Editura Nemira, 2010
- Barbu, Petre, „Până la capătul liniei”, București, Editura Cartea Românească, 2012
- Banu, George, „Scena supravegheată – de la Shakespeare la Genet”, Iași, Polirom, 2007
- Banu, George, „Teatrul memoriei”, București, Editura Univers, 1993
- Berlogea, Ileana, „Teatrul românesc în secolul XX”, București, Editura Fundației Culturale Române, 2000
- Banu, George, „Ultimul sfert de secol teatral, o panoramă subiectivă”, București, Editura Paralela 45, 2003
- Berlogea, Ileana, „Teatru românesc. Teatru universal. Confluente”, Iași, Editura Junimea, 1983
- Berlogea, Ileana, „Teatrul și societatea contemporană”, București, Editura Meridiane, 1985
- Brandt W., George, „Politics in the British Theatre: Some Recent Playwrights”, articol pdf, University of Hong Kong, 01 februarie 2011
- Brook, Peter, „Spațiul gol”, București, UNITEXT, 1998
- Călinescu, Matei, „Cinci fețe ale modernității”, București, Editura Univers, 1995
- Cîntec, Oltița, „Teatrografii”, Iași, Editura Timpul, 2008
- Cocora, Ion, „Privitor ca la teatru (IV)”, Editura Dacia, 2003

- Cojar, Ion, „O poetică a artei actorului”, București, Editura UNITEXT, 1996
- Cojar, Ion, „Maestri ai teatrului românesc în a doua jumătate a secolului XX”, Editura UNATC PRESS, 2006
- Cornea, Paul; Nestorescu, Andrei; Costinescu, Petre, „Teatrul românesc inedit din secolul al XIX-lea”, București, Editura Minerva, seria Documente literare, 1986
- Crișan, Sorin, „Teatru și cunoaștere”, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2008
- Culianu, Petru Ioan, „Jocurile minții. Istoria ideilor, teoria culturii, epistemologie”, București, Polirom, 2002
- Davîdova, Marina, „Sfârșitul unei epoci teatrale”, București, Editura Nemira, 2006
- Debord, Guy, „Societatea spectacolului”, Editura EST, 2002
- Dewhurst, Keith and Sheperd, Jack, „Impossible plays Adventures with the Cottesloe Company”, Ed. Methuen drama A&C Black Publishers Limited, London, 2006
- Dimiu, Mihai, „Teatrul – artă și civism”, București, Editura Eminescu, 1986
- Elsom, John, „Cold War Theatre”, Publisher Routledge, London, 1992
- Florian, Radu, „Metamorfoza culturii în secolul XX”, București, Editura Cartea Românească, 1988
- Freshwater, Helen, „Theatre Censorship in Britain Silencing, Censure and Suppression”, Edited by Palgrave Macmillan, Hampshire, UK, 2009
- Gross, T. Jan, „Revolution from Abroad: The Soviet Conquest of Poland's Western Ukraine and Western Belorussia”, Princeton, Princeton University Press, 2002
- Grotowski, Jerzy, „Spre un teatru sărac”, volum editat de Fundația Culturală „Camil Petrescu” prin Editura Cheiron, cu sprijinul Institutului Polonez din București, 2009
- Iliescu Gheorghiu, Catalina, „Traducerea textului dramatic . O abordare cognitivă”, Iași, Editura Institutul European, 2009
- Ivanovici, Bebe Constantin, „Cui îi este frică de adevăr? Leacuri împotriva uitării”, București, Editura Scripta, 2001
- Kivu, Dinu, „Rezistența prin teatru. Antologie de texte critice”, București, Editura Fundația Culturală „Camil Petrescu”, 2009
- Lehmann, Hans-Thies, „Teatrul postdramatic. (trad. Victor Scoradeț)”, București Editura UNITEXT, 2010
- Luca, Gherasim; Naum, Gellu; Păun, Paul; Teodorescu Virgil; Trost, D., „Texte teatrale suprarealiste”, București, Editura UNITEXT, 2005

- Marino, Adrian, „politică și cultură. Pentru o nouă cultură română”, Iași, Editura Polirom, 1996
- Lăzăreanu, Barbu, „Ion Creangă”, București, Editura Eminescu, 1947
- Lifton, Jay Robert, „Thought Reform and the Psychology of Totalism”, United States of America, Published by University of North Carolina, 1989
- Manda, Nicolae, „Teatralitatea, un concept contemporan”, București, Editura UNATC Press, 2006
- Mazilu, Teodor, „Acești nebuni fățarnici”, revista Teatrul, nr. 2, anul XV, februarie, 1970
- Mazilu, Teodor, „Frumos e în septembrie la Veneția: Teatru”, București, Editura Cartea Românească, 1973
- Mazilu, Teodor, „Mobilă și durere”, București, Editura Eminescu, 1981
- Mazilu, Teodor, „Proștii sub clar de lună”, revista Teatrul, nr. 11, anul VII, noiembrie, 1962
- Moiescu, Valeriu, „Persistența memoriei”, București, Editura UNITEXT, 2007
- Mungiu, Alina, „Românii după '89. Istoria unei neînțelegeri”, București, Editura Humanitas, 1995
- Negrici, Eugen, „Iluziile literaturii române”, București, Editura Cartea românească, 2008
- Negrici, Eugen, „Literature and Propaganda in Communist Romania”, București, The Romanian Cultural Foundation Publishing House, 1999
- Nicholson, Steve, „The censorship of British Drama 1900-1968 Volume One: 1900-1932”, Ed. University of Exeter Press, Exeter, UK, 2003
- Patrichi, Mircea, „Gina Patrichi. Clipe de viață”, București, Editura UNITEXT, 2007
- Penciulescu, Radu, „Maeștri ai teatrului românesc în a doua jumătate a secolului XX”, UNATC PRESS, 1999
- Pintilie, Lucian, „Bricabrac”, București, Editura Humanitas, 2003
- Popescu, Marian, „Drumul spre Ithaca. De la text la imagine scenică”, București, Editura Meridiane, 1990
- Popovici, Adriana Marina, „Lungul drum al teatrului către sine”, București, Editura Anima, 2000
- Popescu, Elena, „Elemente pentru o poetică modernă a teatrului realist”, București, Editura UNITEXT, seria Universitate, 2007

- Runcan, Miruna, „Fotoliul scepticului spectator”, București, Editura UNITEXT, 2007
- Săceanu, Amza, „Conexiuni teatrale”, București, Editura Meridiane, 1985
- Săceanu, Amza, „Teatrul în oglinzi paralele”, București, Editura Arc 2000, 2003
- Săceanu, Amza, „Teatrul în oglinzi retrovizoare”, București, Editura Arc 2000, 2003
- Silvestru, Valentin, „Jurnal de drum al unui critic teatral (1944-1984). Volumul 2”, București, Editura Palimpsest, 2004
- Simion, Eugen, „Scriitori români de azi”, III, București, Editura Cartea Românească, 1984
- Sorescu, Marin, „Teatru. Iona. Paracliserul. Matca”, București, Editura Grup Editorial Art, 2006
- Soulet, Jean-Francois, „Istoria comparată a statelor comuniste”, Iași, Polirom, 1998
- Șerban, Andrei, „O biografie”, Iași, Editura Polirom, 2006
- Șiulea, Ciprian, „Retori, simulacre, imposturi. Cultură și ideologii în România”, București, Editura Compania, 2003
- Tismăneanu, Vladimir, „Noaptea totalitară”, București, Editura Athena, 1995
- Todorova, Maria, „Imagining the Balkans”, Madison Avenue, New York, Ed. Oxford University Press, 1997
- Todorov, Tzvetan, „Noi și ceilalți. Despre diversitate”, Iași, Institutul European, 1999
- Ubersfeld, Anne, „Termenii cheie ai analizei teatrului”, Iași, Editura Institutul European, 1999
- Vișniec, Matei, „Frumoasa călătorie a urșilor panda povestită de un saxofonist care avea o iubită la Frankfurt & Femeia țintă și cei zece amanți”, Paralela 45, 2009
- Vișniec, Matei, „Istoria comunismului povestită pentru bolnavii mintal”, Editura Paralela 45, 2007
- Vișniec, Matei, „Mansardă la Paris cu vedere spre moarte”, Editura Paralela 45, 2006
- Vișniec, Matei, „Mașinăria Cehov, Nina sau despre fragilitatea pescărușilor împăiați”, București, Editura Humanitas, 2008
- Vișniec, Matei, „Omul-pubelă sau Teatru descompus”, București, Editura Cartea Românească, ediția a 2-a, revăzută, 2006
- Zafiu, Rodica, „Limbaj și politică”, București, Editura Universității din București, 2007
- Zamfirescu, Florin, „Actorie sau magie”, București, Editura Privirea, 2003
- Žižek, Slavoj, „Multiculturalism, Or, the Cultural Logic of Multinational Capitalism”, articol pdf, Editor New Left Review, 1997

## **Webografie:**

- <http://www.academia.eu>
- <http://www.adevarul.ro>
- <http://www.revista-apostrof.ro>
- <http://www.artactmagazine.ro>
- <http://www.atheneum.ca>
- <http://www.aurora-magazin.at>
- <http://www.bulandra.ro>
- <http://www.contrafort.md>
- <http://dilemaveche.ro>
- <http://www.dramacum.ro>
- <http://www.dw-world.de>
- <http://www.ecumest.ro>
- <http://www.greenhours.ro>
- <http://www.iainfisher.com>
- <http://www.inyerface-theatre.com>
- <http://www.liternet.ro>
- <http://www.mediafax.ro>
- [membres.lycos.fr/mariateslaru/piatra\\_neamt](http://membres.lycos.fr/mariateslaru/piatra_neamt)
- <http://moneyexpress.money.ro>
- <http://www.observatorcultural.ro>
- <http://www.olgadeliamateescu.ro>
- <http://www.peca.ro>
- <http://www.radiocultura.ro>
- <http://regizorcautpiesa.ro>
- <http://www.respiro.org>
- <http://www.revista-apostrof.ro>
- <http://www.revistascena.ro>
- <http://revistateatrul.cimec.ro/>
- <http://www.revista22.ro>



- <http://www.romaniaculturala.ro>
- <http://www.romanalibera.ro>
- <http://www.romlit.ro>
- <http://www.observatorcultural.ro/>
- <http://ro.wikipedia.org>
- <http://www.royalcourttheatre.com>
- <http://www.saviana.com>
- <http://www.scribd.com>
- <http://www.scia-tmc.istoria-artei.ro>
- <http://siu.academia.edu>
- <http://tangaproject.blogspot.com>
- <http://www.teatrul-azi.ro>
- <http://teatru.ubix.ro>
- <http://www.tnb.ro>
- <http://www.totalitarism.ro>
- <http://yorick.ro>
- <http://www.zf.ro>



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI  
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI  
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE  
AMPOSDRU



Fondul Social European  
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale  
2007-2013



MINISTERUL  
EDUCAȚIEI  
CERCETĂRII  
TINERETULUI  
ȘI SPORTULUI  
OIPOSDRU



UNIVERSITAS  
GALATIENSIS

**Elaborarea acestei teze a fost realizata cu suportul financiar al proiectului POSDRU cod 88/1.5/S/61445 - Eficientizarea activității studenților din cadrul ciclului de studii doctorale EFICIENT.**

## MULȚUMIRI

Îmi exprim deosebita recunoștință față de coordonatorul meu științific, Profesorul Nicolae IOANA, pentru timpul de consiliere acordat, pentru sugestiile pertinente și criticile constructive pe care mi le-a formulat pe parcursul realizării cercetării, precum și membrilor comisiei de admitere la doctorat, Prof. Dr. Doinița Milea și Prof. Dr. Simona Antofi, ale căror remarce inițiale mi-au fost de un real ajutor în delimitarea domeniului de studiu și în trasarea direcțiilor de cercetare. De asemenea, țin să mulțumesc Profesorilor Paul Allain și Duška Radosavljevic de la Universitatea din Kent (Marea Britanie), precum și Prof. Stefan Hulfeld de la Institutul de Teatru, Film și Studii Media din Viena (Austria) pentru tot sprijinul acordat în perioada stagiilor internaționale de pregătire doctorală.

Sunt bucuros și onorat, totodată, nu numai de a fi desfășurat această cercetare sub egida Universității „Dunărea de Jos”, care reunește un important număr de cercetători și specialiști în domeniul Filologie, ci și de faptul că Școala Doctorală a Universității mi-a permis să beneficiaz de finanțarea poziției doctorale, a cercetării și a documentării mele în străinătate prin intermediul proiectului POSDRU EFICIENT – Eficientizarea activității studenților din cadrul ciclului de studii doctorale - 88/1.5/S id 61445. Mulțumesc, pe această cale, pentru toate eforturile, întregii echipe și autorităților academice și administrative care gestionează activitățile din cadrul proiectului.